

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Oslo, 05.05.2020

Tilskuddsordningen for foretak med stort omsetningsfall – innspill endringer

Vi viser til lov og forskrift om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall. Ordningen har vært i drift siden søknadsportalen åpnet 18. april. Våre medlemmer sitter tett på de små og mellomstore bedriftene, og erfarer på nært hold situasjonen de står i og hvordan ordningen slår ut. På denne bakgrunn tillater vi oss å komme med innspill til endringer som vi mener vil forbedre ordningen og gjøre at den best mulig treffer etter intensjonen.

Oppsummert er forslagene våre som følger:

1. Fjerning av egendelen
2. Utvidelse av definisjonen av faste uunngåelige kostnader
3. Forenklinger vedrørende omsetning

Vi redegjøre nærmere for de enkelte punktene nedenfor.

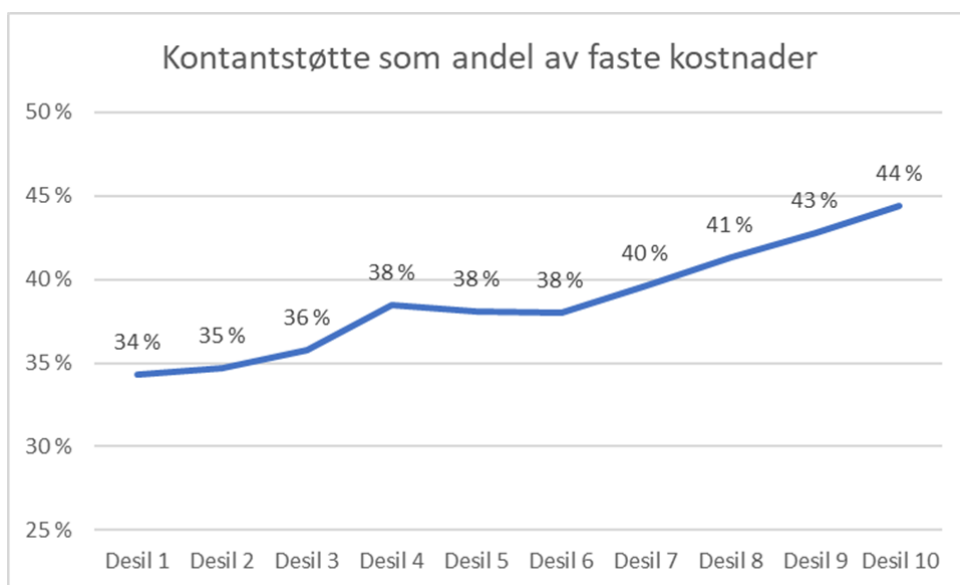
1. Fjerne egenandelen, forskriften § 3-1 (3)

En viktig grunnsetning for ordningen bør være at den ivaretar foretakene mest mulig likt, uavhengig av størrelse. De aller fleste foretakene i Norge er små foretak, som i sum bidrar med betydelig og nødvendig verdiskapning til samfunnet. Dette er en verdiskapning det er avgjørende å opprettholde, både samfunnsøkonomisk og distriktspolitisk. I dette bildet bidrar egenandelen på 10 000 kroner til en uheldig skjevhet i disfavør av de små foretakene, på grunn av forholdsmessigheten til kostnadene. For mange innebærer det å falle helt utenfor ordningen, mens andre igjen står tilbake med et så lite støttebeløp at det nær sagt ikke er verdt bryet med å søke. Der 10.-15.000 blir som småpenger å regne for de større virksomhetene, kan dette være forskjellen på liv eller død for flere av de små. Egenandelen og utbetalingsgrensen står dermed fort i veien for normalt livskraftige virksomheters overlevelse.

Vi har merket oss at regjeringen allerede har varslet en halvering av egenandelen. Det er positivt. Vår anmodning er imidlertid å gå lenger og fjerne egenandelen helt.

De små foretakene må på grunn av egenandelen opp i relativt sett høye faste kostnader for å bli begunstiget med støtte. Ta som eksempel et foretak som ikke er statlig stengt, med omsetningsfall på 30%: For å komme over minstebeløpet for utbetaling (5.000 kroners grensen), må foretaket etter våre beregninger ha faste uunngåelige kostnader på så mye som 30.838 kroner per aktuelle måned. Med halv egenandel blir beløpet 25.838 kroner; det er fortsatt høyt i en småbedriftsskala. Disse kostnadene må oppfylle kravene til spesifiserte uunngåelige faste kostnader i henhold til forskriften, som normalt er betydelig snevrere enn det totale kostnadsbildet virksomhetene har. I praksis innebærer dette en høyere terskel for de små foretakene, sammenlignet med de større som relativt sett i liten til ingen grad påvirkes av egenandelen.

En analyse av de søknadene som er innvilget per utgangen av april (kompensasjon for mars), er også med på å vise at ordningen faller dårligere ut for de små. Mens de største foretakene (desil 10) får dekket 44% av sine faste kostnader, er det tilsvarende tallet kun 34% for de minste (desil 1), se følgende graf:

Hvis vi ser på de foretakene som er innvilget støtte per utgangen av april vil prislappen for staten ved å fjerne egenandelen beløpe seg til ca. 27 millioner, en økning på 4,7% (fra 566 millioner til 593 millioner). I tillegg kommer i tilfelle de søknadene som egenandelen per i dag avskærer helt. I sum vil det likevel utgjøre relativt ubetydelige beløp for staten, men med stor verdi for det enkelte foretak.

2. Utvidelse av faste uunngåelige kostnader, forskriften § 3-2

Etter vårt skjønn er omfanget av de kostnadene som kan kompenseres for snever, og begrensningen fremstår som både noe tilfeldig og vanskelig å forstå bakgrunnen for. De næringsdrivende er uforskyldt havnet i en vanskelig situasjon, og innehar forskjellige

---

avtaletyper de ikke kan fri seg fra på kort varsel. Primært mener vi derfor at det bør vurderes å kompensere alle faste uunngåelige kostnader, uten den postbegrensning som er i forskriftens § 3-2 (2).

Dersom dette ikke er aktuelt, er vårt sekundære forslag å utvide de faste uunngåelige kostnadene til å inkludere følgende:

Post 4500 Fremmedytelse og underentreprise:

- Fastprisavtaler som løper uten at det utføres tjenester

Post 5000 Lønn, feriepenger mv.:

- Noen lønnskostnader er nødvendige, selv under full stenging. Det er varslet endringer relatert til foring av dyr. I tillegg bør lønn vedrørende administrative funksjoner (typisk økonomi- og lønnsavdeling), vakt hold og andre lønnsutgifter bedriften har sett seg nødt til å beholde og som ikke er knyttet til produksjon og salg inkluderes.
- Merpremie til syke- og ulykkesforsikring bør også medregnes, i likhet med andre forsikringsordninger, jf. nedenfor.

Post 5900 Annen personalkostnad:

- Yrkesskadeforsikring og ikke innberetningspliktig pensjonssparing. Dette er kostnader som løper og som det er unaturlig å stanse ved permitteringer. Se nedenfor om de alvorlige konsekvensene som er knyttet til stans på pensjonsforsikringer (under overskriften Tillegg om pensjonsforsikring).
- Det samme gjelder andre personalforsikringer. De fleste bedrifter har personalforsikringer som omfatter alle fast ansatte. Disse forsikringene dekker også ansatte som er permittert. Premien knyttet til forsikringene blir derfor ikke redusert ved permittering. Skal man unngå kostnaden, må bedriften avvikle forsikringsordningene, med de konsekvensene dette vil få for de ansattes sikkerhetsnett. Dersom bedriften avvikler forsikringsordningene, vil man etter at krisen er over, ha behov for å reetablere forsikringsordningene. Da vil nye krav til arbeidsudyktighet og karenstid bli etablert fra det tidspunktet forsikringsordningen ble reetablert. Dette kan medføre at nedarbeidere som tidligere var med i ordningen vil bli utestengt på grunn av sviktende helse.

Post 6300 Leie lokaler:

- I mange tilfeller er husleie inkludert felleskostnader som brøyting, vask av fellesarealer, vakt hold mv., mens i andre tilfeller er dette spesifisert som tilleggstjenester. Her har vi grunn til å tro det er omfattende forskjeller i søknadene som sendes inn. Etter vårt skjønn bør alle faste uunngåelige kostnader som knytter seg til husleieforholdet, inngå som leiekostnad som kan kompenseres. Mislighold innebærer utkastelse i slike tilfeller. Her er det behov for klargjøring.

Post 6395 Renovasjon, vann, avløp, renhold mv:

- Begrensningen som ligger i offentlige avgifter og gebyrer har skapt stor usikkerhet og forskjellsbehandling.
- Når det gjelder renovasjon har vi lagt til grunn at det kan kreves kompensasjon for avfallsgebyr fastsatt i samsvar med forurensningsloven § 34, uavhengig av hvem som utfører renovasjonstjenesten. Denne bestemmelsen omfatter likevel ikke nødvendigvis næringsavfall, selv om den kan gjøre det. Her har kommunen valgfrihet, for det er den næringsdrivende som er pålagt å finne løsninger. Det er ganske vanlig at foretak har fast løpende avtale med private foretak om avfallshenting, på lik linje med tilsvarende offentlige tjenester. Her kan det derfor også være kommunale forskjeller, i og med at kommunen kun er pålagt å sørge for innsamling av husholdningsavfall. Ut fra ordlyden i bestemmelsen ser det ut til at de med privat avtale faller utenfor, mens de med kommunal avtale er innenfor. Denne forskjellen bør fjernes.
- Når det gjelder vann driver private vannverk etter hva vi har forstått basert på løyve fra kommunen. Dette er ofte vannverk som har historisk bakgrunn, som senere har blitt en del av den offentlige vannforsyningen. Private og kommunale vannverk bør likestilles mht. kompensasjonsrettigheter. Det er for øvrig ikke tillatt å etablere nye private vannverk, noe som taler for at dette anses som et offentlig ansvar.
- Hvorfor renhold har falt utenfor stiller mange spørsmål ved. Dette bør inkluderes som fast uunngåelig kostnad, ikke minst i den tiden vi er inne i med stort fokus på nettopp renholdet.
- I denne posten er det også vanlig å legge kostnader knyttet til alarm, vakthold, snøbrøyting og vaktmestertjenester. Dette bør inkluderes i faste uunngåelige kostnader som kan kompenseres.

Post 6700 Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorar)

- Svært mange av de små virksomhetene er avhengig av hjelp fra sin regnskapsfører eller revisor for å finne rett kompensasjonsgrunnlag, og det må uansett innhentes bekreftelse. Kostnader til dette bør inngå blant de faste uunngåelige på lik linje med regnskapsføring og revisjon.

Tillegg om pensjonsforsikring

Pensjonsforsikring består av to elementer; et spareelement som skal sikre alderspensjon, samt et risikoelement knyttet til uførhet. De fleste bedrifter har i sin pensjonsavtale at medarbeidere som er permittert på grunn av driftsinnskrenkning, skal opprettholde sitt medlemskap i pensjonsordningen. Dette betyr at bedriften fremdeles sitter med de månedlige pensjonskostnadene.

Bedriften har mulighet til å endre avtalen slik at permitterte medarbeidere meldes ut. Dette vil i så fall ha følgende konsekvenser for medarbeideren:

-
- Tap av pensjonsopptjening i permitteringsperioden
  - Opptjent pensjon omgjøres til pensjonskapitalbevis hvor den ansatte selv må dekke forvaltningskostnader
  - Tap av uføreforsikring knyttet til fremtidige innskudd om man blir ufør
  - Tap av uførepensjon dersom man blir ufør i forsikringsperioden

Et annet alternativ er at bedriftene setter medarbeidere som er i permittert til 0 i lønn. Da vil man ikke melde medarbeideren ut av pensjonsordningen. Konsekvensen for medlemmet blir da:

- Tap av pensjonsopptjening i permitteringsperioden
- Tap av uføreforsikring knyttet til fremtidige innskudd om man blir ufør
- Tap av uførepensjon dersom man blir ufør i forsikringsperioden

Uansett valg vil alternativene medføre alvorlige konsekvenser.

3. Forenklinger i omsetningsberegningene

Kompensasjonsordningen var ment å være enkel og ubyråkratisk, og er også kommunisert som det ut. I praksis har den imidlertid flere kompliserende elementer, som etter vårt skjønn gjør grensedragninger og arbeid unødig krevende og med økt risiko for å gjøre feil. Dette gjelder særlig i tilknytning til omsetningsberegningene. Våre forslag her er:

3.1. Beregning av omsetningsfall, forskriften § 2-3 (3)

I forskriften § 2-3 (3) er det åpnet for at nyetablerte og omstrukturerte foretak kan benytte gjennomsnittlig omsetning i januar og februar 2020. Vi ser at flere hadde hatt nytte av å kunne velge å sammenligne omsetningen med denne perioden. Det var også slik vi forsto og fortsatt forstår Regjeringens [pressemelding fra 3. april](#). Vi vil anbefale at det åpnes for full valgfrihet i bruk av andre og tredje ledd i bestemmelsen.

3.2. Periodisering – beregning normalomsetning, forskriften § 2-2 (1), jf. § 2-3 (2)

I forskriften § 2-2 er det lagt til grunn at omsetningen skal periodiseres etter leveringstidspunktet. Dette er ikke fullt ut gjennomført i månedsrapporter fra før, noe som skaper betydelig merarbeid å få på plass for de periodene som allerede er avlagt – dvs. for periodene/månedene før mars 2020. Årsaken er at det er komplisert å finne tilbake til leveransetidspunktet for de historiske månedene. Leveringstidspunktet fremgår ikke av kontospesifikasjonene etter bokføringsforskriften. Eneste stedet dette kan hentes fra er dermed av salgsdokumentene, som har leveringstidspunkt påført. Det betyr at hvert eneste bilag må gjennomgås, derav et stort merarbeid.

En betydelig forenkling vil være om det kan legges kontospesifikasjoner til grunn i stedet. Denne vil i så fall bygge på dokumentasjonsdato. I det store bildet vil dette etter vårt skjønn gi et vel så godt uttrykk for omsetningsendring 2019 vs. 2020 og beregnet normalomsetning de aktuelle månedene for 2020, som den periodiseringsløsningen som er lagt til grunn i forskriften så langt. Sett hen til forenklingen, mener vi uansett det bør veie tyngst.

3.3. Justeringsfaktor – fjerne skillet stengt/ikke stengt av staten, forskriften § 3-1 (2)

Ordningen legger opp til et skille mellom foretak som er stengt av staten og foretak som ikke er det, herunder også der virksomheten er delt. Dette er kompliserende. Vårt forslag er å fjerne skillet, og la justeringsfaktoren på 0,9 gjelde generelt.

3.4. Begrensningsregel for underskuddsselskaper – bekreftelseskravet, forskriften § 3-1 (5)

I forskriftens § 3-1 (5) er det inntatt en begrensingsregel for selskaper som hadde underskudd i 2019. I leddets andre punktum er det tatt inn et unntak der revisor kan bekrefte positivt ordinært resultat i januar og februar 2020. Det er mange søknadsberettigede som ikke har revisor, men som bruker autorisert regnskapsfører. I forskriften for øvrig er det inntatt at autorisert regnskapsfører kan bekrefte opplysningene, og vi mener dette også bør inn i nevnte hjemmel. Det er regnskapsfører som i svært mange av disse tilfellene utfører bokføringen, og slik sett står nærmest til å bekrefte resultatet for de to månedene. Dette er enklere og rimeligere for de næringsdrivende.

Med vennlig hilsen

Christine Lundberg Larsen
Adm.dir.

Hanne Opsahl
Leder avdeling Næringspolitikk

Kopi: Finanskomiteen